

**Brüssel, 30. juuni 2026
(OR. en)**

**10456/1/26
REV 1**

**POLMAR 54
POLGEN 166
COMAR 28
ENV 714
ENER 387
MAR 90
PECHE 235
RELEX 821
SUSTDEV 46
TRANS 410
RECH 273
PROCIV 128**

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	11. juuni 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2026) 530 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE ELi vastupanuvõimeliste, jõukate ja elamisväärsete rannikukogukondade strateegia

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 530 final.

Lisatud: COM(2026) 530 final

Brüssel, 10.6.2026
COM(2026) 530 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Eli vastupanuvõimeliste, jõukate ja elamisväärsede rannikukogukondade strateegia

1. Sissejuhatus

ELi 70,000 km pikkusel rannikul ja ELi rannikualadel – seda nii kalurikogukondades kui ka rannikulinnades – elava 95 miljoni inimese igapäevalu on maailmamerega tihedalt seotud.

ELi rannikualade geograafia ja identiteet pakuvad ainulaadseid võimalusi. Maa ja mere kokkupuutepunktis olevatel rannikukogukondadel on tugevad keskkonna-, sotsiaal- ja kultuuriressursid ning kasutamata potentsiaal edendada kestlikku sinimajandust. Need kogukonnad on siniinnovatsiooni ja uute kestlike ärimudelite katseplatvormideks, toimivad ranniku- ja merekeskkonna hooldajatena, tugevdavad ELi konkurentsivõimet, taastavad mere- ja rannikuökosüsteeme ning kaitsevad meie rikkalikku merekultuuripärandit ja mereidentiteeti. Neil on keskne roll merekaubanduses, turismis ning toidu ja puhta energia tootmises kohapeal.

Samal ajal puudutavad just eelkõige ELi rannikukogukondi kliima muutumine, merede ja rannikualade elurikkuse vähenemine ning merereostus. Lisaprobleeme tekitavad tasakaalustamata turism, taskukohaste eluasemete nappus, majandustegevuse (nt turismi ja kalanduse) hooajalisus ning napid töövõimalused, samuti keskkonnariskid ja suurenevad hübriidohud. Rannikualad puutuvad oma geograafilise asukoha tõttu kokku ka julgeolekuohtudega ning on praeguses pingelises geopoliitilises olukorras julgeoleku ja kaitse seisukohast strateegilise tähtsusega. Kui nende probleemidega tegelemata jätta, võivad need pärssida rannikukogukondade elatist, julgeolekut ja jõukust, mis omakorda mõjutab ELi vastupanu- ja konkurentsivõimet ning julgeolekut üldisemalt. ELi rannikukogukonnad on väga eripalgelised – väikestest kalurikogukondadest suurte tööstussadamatega linnadeni –, ning nende geograafiline asend, keskkond, juhtimine, kultuur ja demograafilised tingimused on väga erinevad. Siin puudub sobiv ja tõhus universaallahendus. Et arengustrateegiad kajastaksid konkreetseid vajadusi, probleeme ja võimalusi, tuleb neid kohandada, kavandada ja rakendada kohalikul tasandil.

Kooskõlas Euroopa maailmamerepakti¹ eesmärkidega **esitatakse esimest korda ELi strateegia, milles rannikukogukondade probleemid ja võimalused on koondatud ühtsesse sidusasse raamistikku**. Saarte ja äärepoolseimate piirkondade konkreetseid probleeme käsitletakse ELi saarte strateegias² ja kavandatavas ELi äärepoolseimate piirkondade strateegias.

2. Rannikukogukondi käsitlev ELi lähenemisviis

Kuna rannikualasid mõjutavad paljud ELi poliitikavaldkonnad ja rahalised vahendid, aitab ühtne lähenemisviis nende väljatöötamisele ja rakendamisele maksimeerida merendus-, kliima-, ühtekuuluvus-, sotsiaal-, teadus- ja innovatsiooni-, energia- ning keskkonnapoliitika omavahelist koostoimet. Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega täiendavad ELi meetmed riikide, piirkondade ja kohaliku tasandi jõupingutusi, mitte ei asenda neid.

Käesoleva strateegiaga on seatud rannikukogukonnad kesksele kohale ning antud seega selge suund, et toetada liikmesriike ja sidusrühmi nii lühi- kui ka pikaajalises kavandamises, programmitöös ja rakendamises.

Rannikukogukondi käsitlev ELi lähenemisviis peab lähtuma rannikul elavate inimeste vajadustest ja muredest. Tuginedes sidusrühmadega peetud konsultatsioonidele³ ning

¹ COM(2025) 281 final.

² COM(2026) 520 final.

³ Sealhulgas [tagasisidekorje](#), seminarid ja ookeanipäevadel korraldatud [avalik arutelu](#) ning [sihtuuring](#).

rannikukogukondade riskide ja võimaluste analüüsile, on ELi lähenemisviisis määratud kindlaks **Euroopa rannikukogukondade kolm strateegilist eesmärki.**

- i. **Jõukus.** Innovatsiooni ja uute kestlike ärimudelite toetusel investeerida mitmekesisesse ja kestlikku sinimajandusse ning tagada sellest saadav kasu kohapeal.
- ii. **Vastupanuvõime.** Järjepidevalt kohaneda kliimamuutustest tulenevate üha suuremate riskidega ning muude keskkonna-, majandus-, sotsiaal- ja julgeolekuriskidega, aidates samal ajal kaasa süsinikuheite vähendamisele, kestlike tavade edendamisele ning kasvuhoonegaaside heite vähendamisele ranniku- ja merendustegevuses.
- iii. **Elamiskõlblikkus.** Arendada välja elujõulised, kaasavad ja atraktiivsed kohad, kus kõigi põlvkondade inimesed saavad elada, töötada ja veeta vaba aega ning kus merekultuur, -pärand ja kohalik identiteet saavad jõudsalt areneda.

2.1. Jõukad rannikukogukonnad

(1) Traditsiooniliste sinimajandussektorite tugevdamine ja mitmekesistamine

Tänu ELi sinimajandusele luuakse aastas otseselt kogulisandväärtust ligikaudu 263 miljardit eurot. Kuigi sinimajandussektoritesse investeerimise võimalused on endiselt napid, kogub sinna investeerimine üha enam hoogu⁴. Merealased teadmised ning siniinnovatsioon ja sinitehnoloogialahendused juba edendavad uusi ärimudeleid ja võimalusi. Tänu merel taastuvenergia tootmise, digilahenduste ja maailmamere seire kiirele edenemisele saab luua rannikukogukondadele kohapeal töökohti ning võivad suureneda oskused ja investeeringud. Rannikukogukonnad võivad toimida sinimajanduskeskustena, kus innovatsiooni abil suurendada konkurentsivõimet, tugevdades üldisi ELi majandustulemusi, ja samal ajal tagada maailmamere kui looduskapitali kestlik kasutamine. Keskendudes investeerimisel piirkonna tugevatele külgedele, soodustavad **aruka spetsialiseerumise strateegiad** kohalike ja piirkondlike siniinnovatsiooni ökosüsteemide koostoimet ning tagavad seega ettevõtluse kasvu ja töökohad rannikukogukondades. Selleks et paremini ühendada ja laiendada innovatsiooni sellistes peamistes ökosüsteemides nagu sinibiotehnoloogia, sinibiomajandus ja nutikas ringluspõhine vesiviljelus, toetab komisjon ka edaspidi nutika spetsialiseerumise temaatilist platvormi kestliku sinimajanduse valdkonnas⁵.

Sinimajanduse tööstusbaas, sealhulgas merendustööstus, laevandus ja sadamad, on jätkuvalt ELi innovatsioonisuutlikkuse, konkurentsivõime ja strateegilise autonoomia oluline tugisammas. **ELi sadamastrateegias** ja **Euroopa tööstuslikus merendusstrateegias (EIMS)**⁶ on esitatud suunad uute äriühingute ja innovatsioonilahenduste väljaarendamiseks seoses nt keskkonnahoidliku laevandusega, energia tootmisega merel ja logistikaga. Sadamate juhitud innovatsiooni- ja tööstusklastrite kaudu luuakse niiviisi kvaliteetseid töökohti kohapeal ning tagatakse samal ajal taristu ja ühendusvõimalused kogu ELi konkurentsivõime ja julgeoleku eesmärgil.

Paljude rannikualade majandus tugineb eelkõige **kalandus- ja vesiviljelussektorile**, sealhulgas nende üldisemale väärtusahelale. Need ammused traditsioonilised tegevusalad on ELi kultuuripärandis sügavalt juurdunud ja ELi toiduga varustamise seisukohast üliolulised. Jätkuvad edusammud kalavarude kestlikus majandamises ühise kalanduspoliitika (ÜKP) raames on olulised sektori pikaajalise elujõulisuse, kohalike töökohtade, õiglase sissetuleku,

⁴ 2023. aasta andmed, [Sinimajanduse aruanne 2025](#) ja [Sinimajanduse kasvu järgmine laine – Investori aruanne 2026](#).

⁵ [Inforegio – Kestlik sinimajandus](#).

⁶ Vastavalt COM(2026) 112 ja COM(2026) 111.

toiduga kindlustatuse ja põlvkondade vahetuse jaoks (noorte toomine sektorisse, et see saaks jätkuvalt toimida ka tulevikus).

Ühise kalanduspoliitika määruse⁷ hiljutine hindamine näitab, et edusammud ei ole piisavad: endiselt taastuvad kalavarud liiga aeglaselt ja majanduslik kasu on liiga väike, seda muu hulgas uute probleemide, sealhulgas geopoliitiliste arengutendentside, kliimamuutuste ja kõrgete energiahindade tõttu. Kestliku vesiviljeluse potentsiaali kasutatakse jätkuvalt vähevõitu. Ühise kalanduspoliitika hindamine annab teavet poliitika võimalikuks reformimiseks ning on aluseks komisjoni koostatavale **kalanduse ja vesiviljeluse 2040. aasta visioonile**, mille puhul on tegemist 15aastase strateegilise raamistikuga järgmiste kümnendite poliitikasuundade väljatöötamiseks, et muuta need sektorid konkurentsi- ja vastupanuvõimelisemaks ja kestlikumaks. Kõnealuse visiooniga seoses pöörab komisjon erilist tähelepanu rannikukogukondade vastupanuvõimele, kestlikkusele ja jõukusele.

Sinimajanduse suurim tööandja on **rannikuturismisektor**, mis pakub ELis otseselt tööd miljonitele inimestele⁸. Ületurism võib aga muuta piirkonnad hooajaliselt haavatavamaks ja ülerahvastatumaks ning tekitada ressursi-, taristusu- ja eluasemeprobleeme. Komisjonis praegu **kavandatava ELi kestliku turismi strateegia** eesmärk on soodustada tasakaalustatumaid ning vastupanu- ja konkurentsivõimelisemaid turismimudeleid, millest saaksid kasu kohalikud kogukonnad ja reisijad.

(2) Innovatsiooni, merendusvalaste teadmiste ja uute ärimudelitega seotud võimalused

Merendusvalaste teadmistega ning siniinnovatsiooni ja sinitehnoloogialahendustega edendatakse uusi ärimudeleid, mis toovad kasu kohapeal ja kogu ELis, samal ajal kui edusammud taastuenergia tootmises merel, digilahendustes ja maailmamere seires võivad aidata suurendada töökohtade arvu ja investeeringuid kohapeal. Nagu eespool märgitud, võivad rannikukogukonnad toimida ka sinimajanduskeskustena.

Sinimajanduse tulevane kasv sõltub kiiremast digitaliseerimisest, maailmamereandmete kasutamisest ning parematest mere- ja ookeanialastest teadmistest. Innovaatilised ärimudelid, näiteks merevarade ennetav hooldus ja kahesuguse kasutusega rakendused, nõuavad tugevamaid andme- ja vaatlussüsteeme. **Algatusega „OceanEye“⁹** tugevdatakse maailmamere seiret ja vaatlust Euroopas ning kogu maailmas ja luuakse rannikukogukondadele uusi võimalusi. Niiviisi **suurendatakse meie teadmisi rannikuvetest** ja suutlikkust hinnata kliimariske, avastada merendusjulgeolekuga seotud ohte ja pakkuda võimalusi ELi sinimajandusele. Tänu algatusele „OceanEye“ koos algatusega „Destination Earth“¹⁰ on võimalik saada rannikualade temaatikaga seotud andmeid ja vahendeid, mis toetavad kohaliku innovatsiooni ookeanitehnoloogia ja andmeteenuste valdkonnas. Sellega aidatakse ka suurendada emotsionaalset sidet kodanike ja mere vahel ning muuta maailmamere seire kodanikuühiskonna ja kultuurivaldkonna vahendiks.

Napid töövõimalused ja majandustegevuse (nt turismi ja kalanduse) hooajalisus vähendavad nii mõnegi rannikupiirkonna jõukust. **Majandust** võivad aidata **mitmekesistada** innovatsioon ja uued ärimudelid (nt kalandusturism, kogukonna toetatav kalandus, kohalike väärtusahelate arendamine, territoriaalne tootemargikujundus ja vähetroofne vesiviljelus). Taastuvad mereressursid võivad aidata luua töökohti ja soodustada sinibiomajanduse kasvu kohapeal. Tulevase **ELi sinibiomajanduse innovatsioonialgatusega (BlueBIP)** tugevdatakse

⁷ SWD(2026) 120 final

⁸ 2023. aasta andmeil töötas rannikuturismisektoris üle 2,7 miljoni inimese ja see tootis kogulisandväärtust 93 miljardit eurot ([ELi sinimajanduse vaatluskeskus](#)), 2023.

⁹ [Algatus „OceanEye“: Reinforcing ocean observation and protection – European Commission](#) (ookeanivaatluse ja -kaitse tugevdamine – Euroopa Komisjon)

¹⁰ [Algatus „Destination Earth“](#)

piirkondlikku koostööd ja koostoimet vesiviljeluse, kalanduse, põllumajanduse, teadusuuringute, kohalike omavalitsuste ja biotoorainel põhinevate tööstusharude vahel, et töötada välja praktilised väärtusahelad, nagu vetikapõhiste väetiste tootmine, kalanduse ja vesiviljeluse kõrvalsaaduste muutmine söödaks või biomaterjalideks, toitainete taaskasutamine ranniku- ja põllumajanduspiirkondade vahel ning vähese süsinikuheitega toodete saamine kestlikust vesiviljelusest. Tugevdades sidemeid ranniku- ja sisemaapiirkondade ning sealsete sidusrühmade vahel, võivad need meetmed aidata mitmekesistada majandust, suurendada selle vastupanuvõimet ja aidata saavutada ringmajanduse eesmäärke.

Looduse arvestusühikud ja sinisüsinikukrediidid võivad olla vahendid, mille abil premeerida taastamistegevust ja pöörata tagasi mere elurikkuse vähenemine ning samal ajal suurendada süsiniku sidumist. Selleks et tulevikus oleks võimalik välja anda **sinisüsinikukrediite** ja nendega kaubelda, **toetab komisjon** süsiniku eemaldamist ja süsinikupõllundust käsitleva 2024. aasta määruse alusel **sinisüsiniku ökosüsteemide (loodude ja meriheinakoosluste) sertifitseerimise meetodika väljatöötamist**. Seda meetodikat käsitleva delegeeritud õigusakti eelnõu peaks koostatama 2028. aastaks. Lisaks töötab komisjon **looduse arvestusühikute tegevuskava**¹¹ raames välja eri võimaluste katsetamiseks mõeldud teadusuuringute- ja innovatsioonialaste ning katsealगतuste kaudu välja üha arvukamalt projekte, mida toetatakse programmide „Euroopa horisont“, LIFE, Green Assist ja muudest ELi vahenditest.

Komisjon uurib võimalusi teha liikmesriikidega koostööd range ühiseire raames, mis võib toetada maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse määruse (LULUCF)¹² kohast süsinikuvarudest aru andmist ja nende tõendamist ning looduse taastamise määrusest tulenevate kohustuste täitmist. Neid jõupingutusi saab tugevdada, kui kaasata erasektori rahalisi vahendeid nende ökosüsteemide taastamiseks, seireks ja majandamiseks.

Mereala kasutamisega seotud valdkonnad (nt looduskaitse ja taastamine, energeetika, kalandus, vesiviljelus, laevandus ja turism) on tihedalt seotud rannikukogukondade arenguga. Kuna konkurents merealade kasutamise pärast suureneb, on tõhus planeerimine väga oluline ja **mereala ruumilise planeerimise direktiivi** on vaja ajakohastada. Mereala ruumilise planeerimise direktiiviga on loodud järjepidev, läbipaistev ja tõendus põhine raamistik, kuid väljakutseid jätkub, näiteks kliimamuutuste kasvav mõju, merereostus ning ranniku- ja merealade intensiivsemast kasutamisest tulenev keskkonnasurve, maismaa ja mere suurem koostoime ning vajadus maailmamere parema majandamise järele¹³. **Maailmamere käsitlevas Euroopa tulevases õigusaktis**, mis peaks esitatama 2026. aasta lõpuks, soovitakse ajakohastada mereala ruumilise planeerimise direktiivi kooskõlas maailmamerepakti prioriteetidega. Ajakohastamise eesmärk on kaasata rannikukogukonnad selliste ülesannete lahendamisse nagu kliimamuutustega kohanemine, merendusala tegevusvaldkondade koosseksisteerimine, maailmamere looduskapitali kestlik kasutamine ja tõhusam piiriülene koostöö.

ELi avamere taastuenergia strateegia¹⁴ toetab süsinikuheite vähendamist ja energiajulgeolekut ning pakub rannikukogukondadele võimalusi kõrgtehnoloogilise tootmise, sadamate ajakohastamise, tarneahelasse investeerimise ja hooldusteenuste valdkonnas, eelkõige seoses meretuuleenergiaga ning üha enam laine- ja loodeteenergiaga. ELi jaoks tugevdab see energiajulgeolekut ja kiirendab fossiilkütuste järkjärgulist kasutuselt kõrvaldamist. Samal ajal võivad konkurents ranniku- ja merealade pärast ning keerukad planeerimiseeskirjad aeglustada uute energiaprojektide lubade menetlemist ning tekitada

¹¹ COM/2025/374 final.

¹² Määrus (EL) 2018/841.

¹³ COM(2026) 174 final. Teine aruanne direktiivi 2014/89/EL rakendamisel tehtud edusammude kohta.

¹⁴ COM(2020) 741 final.

pingeid seoses muude tegevusvaldkondadega maismaal ja merel, nagu kalandus ja looduskaitse. Nende probleemide lahendamiseks kutsub Euroopa Komisjon liikmesriike üles lõimitumalt tegelema merealade ruumilise planeerimisega ja lihtsustama loamenetlusi ning samal ajal tagama kohaliku väärtuse ja avalikkuse toetuse, kaasates rannikuelanikke **kogukonna juhitud kohaliku arengu algatustesse. Kogukonna juhitud kohaliku arengu algatustest**, mida ajavahemikus 2021–2027 toetatakse ligikaudu miljardi euroga Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondist (EMKVF) ja millele lisanduvad ELi ühtekuuluvuspoliitika vahendid, **on juba otseselt kasu kohalikele kogukondadele¹⁵ tänu alt üles suunatud osaluspõhisele** lähenemisviisile, eelkõige sissetulekute mitmekesistamise kaudu. Lisaks kogukonna juhitud kohaliku arengu algatustele on saarte ja rannikualade konkreetseid probleeme võimalik lahendada kohapõhise lähenemisviisiga (mis hõlmab ka programmi LEADER ja **arukate külade** algatust). Neid osalusahendeid tuleks kasutada ka edaspidi ja need tuleks paremini lõimida mitut valdkonda hõlmavasse lähenemisviisi kogukonna juhitud kohalikele arengule, sealhulgas algatuse „BlueBIP“ abil.

Selleks et rannikukogukonnad püsiks elujõulise ja konkurentsivõimelisena, on oluline tagada põlvkondade vahetumine. Vananev elanikkond ja noorte väljaränne nõrgendavad kohalikke tööturget, ettevõtlust ja peamisi merendussektoreid, nagu kalandus, vesiviljelus ja innovaatilised sinitööstussektorid. Noorte ligimeelitamisel ja kohale jääma hoidmisel ning innovatsiooni edendamisel on keskse tähtsusega kvaliteetsete töökohtade loomine, selged karjäärivõimalused ja head oskuste omandamise võimalused ning halduskoormuse vähendamine. 2027. aastal teeb komisjon ettepaneku **sinimajanduses osalevate põlvkondade vahetumise strateegia** kohta, et meelitada noori spetsialiste tööle sinimajandusse ning toetada sektori pikaajalist kestlikkust ja innovatsiooni. Mereenergiasektoris koolitatakse **oskuste pakti** kohase partnerluse raames 2030. aastaks välja 124 tuhat inimest merel taastuvenergia tootmiseks.

Ühtlasi on rannikualade majanduskasvu ja sealse teenuste kättesaadavuse seisukohast väga oluline **investeerida digi- ja transpordiühendustesse**. Liikmesriigid ja piirkonnad saavad kasutada ühtekuuluvuspoliitika rahalisi vahendeid nii füüsilise kui ka digitaalse ühendatuse suurendamiseks. 2021.–2027. aastal eraldati ühtekuuluvuspoliitika raames 40 miljardit eurot ELi digiülemineku jaoks seatud eesmärkide saavutamiseks, peamiselt selleks, et kõrvaldada digilõhe ja suurendada ühendatust. See on eelkõige teemaks vähem arenenud ja äärepoolsetel rannikualadel ja -territooriumidel, eelkõige saartel, nagu on märgitud ELi saarte strateegias. **Komisjon kutsub liikmesriikide üles kasutama praeguse programmitöö perioodi lõpuni (2026. ja 2027. aastal) Euroopa ühendamise rahastu alusel olemas olevaid võimalusi ja valmistuma uue mitmeaastase finantsraamistiku rakendamiseks.**

Juhtmeetmed – komisjon teeb järgmist:

- *seoses kalanduse ja vesiviljeluse 2040. aasta visiooniga pöörab erilist tähelepanu rannikukogukondade vastupanuvõimele, kestlikkusele ja jõukusele;*
- *algatuse „OceanEye“ raames toetab rannikualade sidusrühmi maailmamereandmete maksimaalsel kasutamisel vastupanuvõime ja majanduskasvu tagamiseks;*
- *toetab tööstust kahesuguse kasutusega lahenduste katsetamisel ning kahesuguse kasutusega laevade ja tehnoloogia koostalitlusvõime standardite väljatöötamisel kogu ELi jaoks, tuginedes algatuse „OceanEye“ vormingutele;*

¹⁵ [Kogukonna juhitud kohaliku arengu algatused kalandus- ja rannikukogukondades](#): saavutused ja kogemused, FAMENET, 2025.

- *pöörab mereala ruumilise planeerimise raamistiku läbivaatamisel, mida tehakse vastavalt maailmamere käsitlevale Euroopa õigusaktile, erilist tähelepanu rannikukogukondade vajadustele;*
- *toetab sinisüsinikukrediitide kehtestamisel tehtava järgmise sammuna sertifitseerimismetoodika väljatöötamist;*
- *toetab tulevase ELi sinibiomajanduse innovatsioonialgatuse raames kogukonna juhitud kohaliku arengu lähenemisviisi kaudu sinibiomajanduse klastrite ja väärtusahelate loomist rannikukogukondades.*

2.2. Vastupanuvõimelised rannikukogukonnad

ELi rannikule avaldavad üha suuremat mõju kliimamuutused ning tulemuseks on näiteks mereveetaseme ja temperatuuri tõus, rannikuerosioon, üleujutused, tormipuhangud, soolase vee sissetung ja ökosüsteemi seisundi halvenemine. Kõik see seab ohtu inimeste tervise ja heaolu, taristu, vee ja toiduga kindlustatuse, varade väärtuse ja riskipreemiad, kohaliku majanduse ning keskkonna. Esimeses **Euroopa kliimariskide hinnangus**¹⁶ määrati kindlaks kliimariskide suhtes kõige **haavatavamad rannikualad**. Kliimariskide mõju seab üha suuremasse ohtu ka kultuuri- ja maailmapärandiobjektid.

Ilma leevendus- ja kohanemismeetmeteta võib rannikualade üleujutustest tulenev **iga-aastane kahju** ELis järsult suureneeda praeguselt 1,25 miljardilt eurolt 93–961 miljardi euronni sajandi lõpuks, mõjutades 1,5–3 miljonit inimest¹⁷. Samas võiks iga kohanemisse investeeritav miljard eurot vähendada võimalikke üleujutuskahjusid 14 miljoni euro võrra¹⁸. Rannikualade vastupanuvõime on ELi kliimamuutustega kohanemise strateegia üks põhielement¹⁹. **ELi missioonide „Kliimamuutustega kohanemine“ ning „Maailmamere ja veekogude taastamine“**²⁰ kaudu aitab komisjon kogukondadel hinnata kliimariske, töötada välja kohanemisstrateegiaid ja rakendada leitud lahendusi. Koos toimides edendavad need missioonid ühiselt kavandatud süsteemseid lähenemisviise, milles pööratakse erilist tähelepanu looduspõhiste lahendustele, mille abil tugevdada rannikualade vastupanu kliimamuutuste tagajärgedele, näiteks üleujutustele, erosioonile ja meretaseme tõusule. 2026. aasta lõpuks käivitab Euroopa Komisjon kolm uut kliimamuutustega kohanemise missiooni juhtprojekti, mida EL toetab ligikaudu 30 miljoni euroga. Need pakuvad lõimitud lahendusi kliimamuutustega kohanemiseks konkreetsetel kliimatundlikel rannikualadel, kus arvukate kuhjuvate kliimariskide tõttu on vaja tegutseda koordineeritult.

Aastatel 2021–2027 saavad kõik liikmesriigid ja piirkonnad ELi rahalistest vahenditest, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika vahenditest, märkimisväärset toetust. Samas esineb ikkagi olulisi investeerimis- ja poliitikalünki riikide, piirkondade ja kohalike omavalitsuste tasandil. Tulevasi kliimamuutusi silmas pidades uurib **komisjon koos Euroopa Investeerimisprogramiga (EIP) võimalust selgitada kogu ELis välja rannikualade kohandamiseks olemas olevad investeerimiskavad ja võimalikud uued investeerimisvõimalused ning nende kulud ja tulud**. Lisaks **kasutab komisjon EIP tehnilise nõustamise tuge** (nt JASPERS²¹ ja muud asjakohased nõustamisvolutused), et **toetada suutlikkuse suurendamist** rannikukogukondade investeerimisstrateegiate ja -projektide ettevalmistamisel. Seejärel võib nende toetuseks

¹⁶ Euroopa kliimariskide hinnang – Euroopa Keskkonnaagentuur.

¹⁷ JRC PESETA IV – Task 6

¹⁸ ÜRO Keskkonnaprogrammi kohanemiserinevuste aruanne, 2023.

¹⁹ COM(2021) 82 final, milles on kohapealne kliimamuutustega kohanemine määratud kindlaks kui üks kolmest valdkondadevahelisest prioriteedist.

²⁰ ELi missioon „Kliimamuutustega kohanemine“ ja ELi missioon „Maailmamere ja veekogude taastamine“.

²¹ JASPERS – Ühisabi projektide toetamiseks Euroopa piirkondades.

kombineerida ELi toetusi ja EIP laenuvahendeid, mis on spetsiaalselt mõeldud väikestele ja keskmise suurusega ametiasutustele kliimakerksusprojektide väljatöötamiseks. Samal ajal **edendab komisjon koostööd ja strateegilisi partnerlusi** riiklike ja rannikukogukondade ametiasutuste vahel, kasutades selliseid **olemasolevaid vahendeid** nagu **Euroopa linnaarengu algatus, algatus „Regio Peer2Peer kogukonnad“ ja JASPERS.**

Rannikukogukondade vastupanuvõime suurendamiseks on komisjon määranud kindlaks mitu prioriteeti ELi, riikide ja piirkondade tasandil: **i) teadmiste ja teadlikkuse suurendamine** rannikualasid ohustavatest riskidest, kasutades selleks algatust „OceanEye“ ja selle uut platvormi „Maailmamere digiteisik“; **ii) investeerimisvajaduste täpsem väljaselgitamine;** **iii) investeeringute parem planeerimine ja juhtimine** ning riskijuhtimisvastutuse täpsustamine kõigil valitsemistasanditel; **iv) toetus suutlikkuse suurendamisele**, et viia ellu vastupanuvõimelisi projekte; **v) investeeringute kaasamine** kliimamuutustega kohanemiseks ja nende leevendamiseks. Nende jõupingutuste aluseks on olemasolevad ja uued vahendid, sealhulgas kliimamuutustega kohanemise Euroopa platvorm (Climate-ADAPT), Euroopa merevaatlus- ja andmevõrk (EMODnet) ning platvorm „Maailmamere digiteisik“. Viimati nimetatud on välja töötatud koostöös algatusega „Destination Earth“ ning see annab peaaegu reaajas teavet maailmamere ja rannikualade tingimuste kohta. See tugevdab ametiasutuste suutlikkust ohte ennetada ja neile reageerida, riske kaardistada ja ennetusmeetmeid paremini suunata, et kaitsta inimesi, taristut, ökosüsteeme ja kohalikku ettevõtlust.

Eriti tulemuslikud võivad olla ka **looduspõhised lahendused**, mis toovad keskkonna-, sotsiaal- ja majanduskasu ning suurendavad samal ajal rannikualade vastupanuvõimet. 2026. aastal esildab komisjon **Euroopa kliimakerksuse raamistiku**, et lõimida tulevased kliimarisikid ELi poliitikasse, investeerimisotsustesse ja riskijuhtimisse. Seepärast innustatakse ametiasutusi **lõimima meretaseme tõusu riski ja kliimarisike rannikualade majandamise ja ruumilise planeerimise**. Selliste algatustega nagu „Uus Euroopa Bauhaus“ toetatakse ka rannikulinnu innovaatiliste ja korratavate vastupanuvõimelahenduste kaudu, samal ajal kui **maailmamerd käsitleva** tulevase **Euroopa õigusakti** eesmärk on tihedamalt lõimida kliimamuutuste teema merealade ruumilise planeerimise.

Kaitsealade määramisel ja majandamisel rakendatav **ühine majandamine**, kuhu on **kaasatud kohalikud sidusrühmad**, eelkõige kalurid, võib parandada kaitsetaset ja muuta meetmed pikaajaliselt elujõulisemaks. Kui ühendada teadus kohapealsete teadmistega, võib suurendada nõuetele vastavust, vähendada konflikte ja toetada kliimamuutustega kohanemist. Samuti võib see tuua kohalikku kasu tänu loodavatele taastamis-, seire- ja hooldustöökohtadele ning looduse taastamisest ja sinisüsinikukrediitidest saadavale tulule. Komisjon **soodustab kogukonna juhitud kohaliku arengu algatusi rannikualadel ja kalanduspiirkondades** (kohalikud kalandusalased ja muud algatusrühmad), et toetada merehooldus- ning taastealaseid ja looduspõhiseid projekte. Samuti kutsutakse liikmesriike üles tagama, et rannikukogukonnad kaasataks aktiivselt merekaitsealaseid käsitlevate otsuste tegemisse.

Rannikukogukonnad on kesksel kohal ka **Euroopa julgeolekus ja vastupanuvõimes**. Paljud neist asuvad ELi välistel merepiiridel ja seisavad silmitsi üha suurema julgeolekusurvega, sealhulgas hübriidohtude, sabotaaži ning käimasolevate konfliktidega seotud riskidega, nagu droonid ja ujuvad meremiinid. Need ohud võivad häirida kalandust, meretransporti ja muud majandustegevust ning samal ajal raskendada piirivalve tegevust ja hõlbustada piiriülest kuritegevust. Erilist tähelepanu tuleb pöörata ka **elutähtsa ranniku- ja meretaristu**, sealhulgas sadamate, mereenergiataristu ja merealuste kaablite kaitsele ja vastupidavusele. Rannikualade sidusrühmad, sealhulgas kalurid, sadamavaldajad ja kohalikud merenduses osalejad, saavad toetada teadlikkust olukorrast merel, andes kooskõlas riiklike raamistikega vabatahtlikult teada merel toimuvast ebaharilikust või kahtlasest tegevusest.

Lisaks on oluline tugevdada rannikualade julgeolekut ja kaitset, et tagada elutähtsa taristu kaitse ning suurendada seiresuutlikkust ja kiirreageerimisvõimet merendusvaldkonnas. Sellega seoses võib kõrgtehnoloogiline digivõimekus, näiteks algatus „Destination Earth“ ja selle kõrgresolutsiooniga digiteisikud, mis käsitlevad kliimamuutustega kohanemist ja ekstreemseid ilmastikunähtusi, toetada ametiasutusi ja rannikukogukondi tänu paremale olukorrateadlikkusele, riskide prognoosimisele, varajase hoiatamise süsteemidele ning keerukate kliima- ja julgeolekualaste stsenaariumide simulatsioonile.

Selleks et tugevdada valmisolekut ja hõlmata rohkem kogukondi, laiendab komisjon algatust CoastWAVE²² ning lõimib selleks kohalikud ohuhinnangud ja kohandatud hoiatussüsteemid, et tagada hoiatusteade jõudmine rannikukogukondadeni. Need jõupingutused on kooskõlas ELi merendusjulgeoleku strateegiaga, ELi sadamastrateegiaga, ELi kriisivalmiduse strateegiaga ja tulevase Euroopa julgeolekustrateegiaga ning kajastavad vajadust tugevdada rannikualade vastupanuvõimet ja suurendada nende riskiteadlikkust. Kooskõlas nende strateegiatega peaksid ametiasutused suurendama riskiteadlikkust sadamaalade lähedal, et elanikud saaksid vahejuhtumite korral tõhusalt reageerida.

Maailmamere hooldajatena on rannikukogukondadel oluline roll mereressursside ja - ökosüsteemide kaitsmisel, toetades samal ajal elatusvahendeid, toiduga kindlustatust ja kestlikku sinimajandust. Rannikukogukondadel on keskne roll allikast-mereni-lähenemisviisis ning äärmiselt tähtis koht ranniku- ja merekeskkonna, sealhulgas äärepoolseimate piirkondade erakordselt suure elurikkuse säilitamisel ja taastamisel.

Sadamad on olulised rannikuäärsed ringlus- ja saastetõrjekeskused. Sadamastrateegia raames toetab komisjon seda rolli, lihtsustades tehnilisi kriteeriume, ühtlustades loamenetlusi ja jagades liikmesriikidele suuniseid.

Hoolimata märkimisväärtetest kaitse- ja taastamispüüdlustest ning kalavarude säästval majandamisel tehtud edusammudest on ranniku- ja mereökosüsteemid reostuse, eutrofeerumise, ülepüügi, erosiooni ja kliimamuutuste tõttu endiselt suure surve all. Ligikaudu 80 % Euroopa kaitsealustest mere- ja maismaaelupaikadest on kesises või halvas seisundis ning 62 % jõgedest, järvedest ja rannikualadest on kesises ökoloogilises seisundis²³. See mõjutab negatiivselt rahvatervise olukorda ning vähendab rannikualade ohutust ja atraktiivsust. Ühtlasi kahjustab see sinimajandussektoreid, näiteks kalanduse ja vesiviljeluse üldist kestlikkust. Jätkuvalt on oluline tulemuslikumalt ELi keskkonnavalitsuse rakendada ja nende täitmine tagada ning samal ajal võtta looduse taastamise määruse kohaseid sihtotstarbelisi taastamismeetmeid²⁴. 2026. aasta septembriks peaksid liikmesriigid esitama riikliku taastamiskava, mis on oluline verstaapost ranniku- ja mereökosüsteemide koordineeritumal kaitsmisel. Merestrategia raamdirektiivi läbivaatamisega, mida kavatakse teha maailmamere käsitleva Euroopa õigusaktiga, soovitakse tugevdada keskkonnakaitset, lihtsustada õigusnorme ja suurendada sidusust ELi õigustikuga.

Programmi „Euroopa horisont“ raames rakendatavate Euroopa missioonidega „Maailmamere ja veekogude taastamine“ ja „Euroopa mullakokkulepe“²⁵ toetab EL juba praegu rannikukogukondi sellega, et arendab ja katsetab innovaatilisi lahendusi rannikualade taastamiseks ja majandamiseks, sealhulgas seoses veehoiuvõime, toitainetega saastumise vastaste ja taastavate sinimajandustavade. Maailmamere- ja veelaste teadusuuringute ja innovatsiooni strateegia aitab laiendada allikast-mereni-lähenemisviisi, innoveerides

²² [CoastWAVE 2.0 | liidu elanikkonnakaitse teadmusvõrgustik](#)

²³ [ELi keskkond, 2025](#), Euroopa Keskkonnaamet, 2025, ja [Copernicuse aruanne maailmamere seisundi kohta](#).

²⁴ Direktiiv 79/409/EMÜ, nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, direktiiv 2008/56/EÜ ja määrus (EL) 2024/1991.

²⁵ [ELi mullakokkuleppe missioon](#).

veemajandust ja tõhustades veekasutust. ELi rahalistest vahenditest, nagu ühtekuuluvuspoliitika fondid ja EMKVF, ning programmist LIFE juba toetatakse rannikualadel investeeringuid elurikkusse, kliimakerksusse, kestlikku veemajandusse ja ringmajandusse.

Juhtmeetmed – komisjon teeb järgmist:

- *edendab kaitsealade struktureeritud ühismajandamispartnerlusi (kuhu on kaasatud ka kalurid) ning toetab liikmesriike ja kohalikke omavalitsusi sidusrühmade kaasamisel kavade planeerimisse, seiresse ja perioodilisse läbivaatamisse;*
- *uurib koos EIPga võimalust määrata ELi tasandil kindlaks investeeringud, mis tuleks teha rannikualade kohanemiseks kliimamuutustega, ja kasutada suutlikkuse suurendamiseks EIP tehnilise nõustamise tuge;*
- *edendab koostööd ja strateegilisi partnerlusi riiklike ja rannikukogukondade ametiasutuste vahel;*
- *laiendab algatust CoastWAVE, et kohalikud ohuhindamised ja kohandatud hoiatussüsteemid hõlmaksid rohkemaid kogukondi.*

2.3. Elamisväärsed rannikukogukonnad

Selleks et rannikukogukonnad oleksid jätkuvalt atraktiivsed ja elamisväärsed, eriti noorte jaoks, on oluline tagada tervishoiu, hariduse, oskuste, digi- ja transpordiühenduste ning taskukohase eluaseme kättesaadavus. Need teenused on olulised ka oma piirkonda jäämise õiguse²⁶ tõhusaks tagamiseks. Siiski on rannikukogukondade majanduslik olukord ja territoriaalsed probleemid kogu ELis väga erinevad, seda eelkõige maa- ja äärepoolsetes piirkondades.

ELi maapiirkondade arengu pikaajalise visiooniga²⁷ on ette nähtud terviklik ELi raamistik nende probleemide lahendamiseks, sealhulgas selliste rannikualade erivajaduste rahuldamiseks, kus esinevad geograafilised piirangud ning millele juurdepääs on kehv ja kus rahvastik väheneb. Neid jõupingutusi toetavad esimene **ELi vaesusevastane strateegia**, mis võeti vastu 6. mail 2026, ja kavandatav **ELi maaelu arengu tegevuskava**, mis peaks vastu võetama selle aasta lõpus.

Eluaseme taskukohasus on eriti suur probleem teatavates piirkondades, eelkõige linnades, aga ka muudes populaarsetes turismipaikades²⁸. Suurenev nõudlus, mille põhjuseks on turismivood, lühiajalise majutuse üüriteenused, lisaeluasemed, vabad eluruumid, investeerimisnõudlus või eluaseme kasutamine mõnel muul otstarbel kui esmane eluase, võib üha enam sundida kohalikke elanikke ümber asuma ja muuta eluasemed raskemini kättesaadavaks elutähtsate kutsealade töötajate jaoks. Sotsiaaleluruumide laialdasem kasutuselevõtt võib olla rannikualade omavalitsuste jaoks oluline poliitiline lahendus. Tulevase üleeuroopalise taskukohastesse ja kestlikesse eluasemetesse investeerimise platvormi kaudu soovitakse kaasata rahalisi vahendeid sotsiaaleluruumide ja taskukohaste eluasemete jaoks. Nagu on välja kuulutatud Euroopa taskukohaste eluasemete kavas, esitab komisjon samal ajal ettepaneku võtta vastu **taskukohaste eluasemete õigusakt**, et aidata avaliku sektori asutustel välja selgitada probleemsed eluasemepiirkonnad ning subsidiaarsuse põhimõtet täielikult järgides võimaldada neil võtta proportsionaalseid meetmeid eluaseme taskukohasuse

²⁶ Vastavalt kavandatavale [oma piirkonda jäämise õiguse strateegiale](#).

²⁷ COM/2021/345 final.

²⁸ SWD(2025) 1053/2 – Understanding the housing crisis (eluasemekriisi põhjused).

tagamiseks. **Lühiajalise majutuse üüriteenuste määrus**,²⁹ mida kohaldatakse alates 20. maist 2026, suurendab samuti läbipaistvust ja aitab avaliku sektori asutustel turgu proportsionaalselt reguleerida, kuna sellega nõutakse majutajate kohustuslikku registreerimist ning tegelike tehingute andmete jagamist digiplatvormide ja riikide ametiasutuste vahel. Taskukohaste ja kvaliteetsete eluasemete nappuse vähendamiseks tehtavaid jõupingutusi juba toetatakse kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku alusel vähemalt 43 miljardi euroga³⁰ ühtekuuluvuspoliitika fondide, programmi „InvestEU“, programmi LIFE, ühtse turu programmi ja programmi „Euroopa horisont“ ning taasterahastu „NextGenerationEU“ kaudu ning ühtekuuluvuspoliitika vahehindamine võimaldas paigutada ERFi raames ümber veel 3,3 miljardit eurot taskukohaste ja sotsiaaleluruumide prioriteedile. Investeeringuid energiatõhususe parandamiseks, hoonete renoveerimiseks ning puhaste kütte- ja jahutuslahenduste kasutuselevõtmiseks on tulevikus kavas rahastada kliimameetmete sotsiaalfondist. **Komisjon kutsub liikmesriike üles suurendama investeeringuid** eluasemetesse ja nendega seotud teenustesse eluasemenappuse käes kannatavates rannikukogukondades, eelkõige seoses kõige haavatavamate rühmadega.

ELi rannikud on ka rikkad **merepärandi** poolest, mille näiteks on muu hulgas UNESCO maailmapärandisse kuuluvad mereobjektid,³¹ kohalikud traditsioonid, toidukultuur, tavad ja käsitöö, mis toetavad kogukonna identiteeti ja põlvkondadevahelisi väärtusi. Sotsiaal- ja kultuurivaldkonnas on keskne roll sellistel tegevusaladel nagu väikesemahuline ja rannalähedane kalapüük, vesiviljelus, laevaehitus ja meresõit. Nende ainulaadset osatähtsust kohalikus identiteedis tuleks tunnustada kõigil valitsemistasanditel.

Selliste algatustega nagu **maailmamereteadmiste koalitsioon „EU4Ocean“** suurendatakse jätkuvalt teadlikkust maailmamere kultuurilisest, sotsiaalsest ja majanduslikust tähtsusest, rõhutades rannikukogukondade merepärandit ning samal ajal toetades põlvkondadevahelisi teadmisi ja maailmamere hooldamist. **Uus Euroopa Bauhausi rahastu** ja **maailmamere ning rannikualade ja saarte kogukondade teemaline uus Euroopa Bauhausi labor** pakuvad samuti võimalusi rannikuprojektideks, mille puhul on ühendatud kestlikkus, kujundamine, kultuur ja kliimakerksus.

Komisjon innustab liikmesriike ja kohalikke kogukondi jätkuvalt edendama sini- ja merepärandialgatusi kogukonna juhitud kohaliku arengu algatuste ja kohalike kalandusalaste tegevusrühmade ning muude kohaliku ja riigi tasandi programmide ja algatuste kaudu.

Juhtmeetmed – komisjon teeb järgmist:

- *teeb ettepaneku võtta vastu **taskukohaste eluasemete õigusakt**, et toetada avaliku sektori asutusi eluasemenappuse käes kannatavate piirkondade väljaselgitamisel ja võimaldada neil täielikult subsidiaarsuse põhimõtet järgides võtta meetmeid, et säilitada eluasemete taskukohasus nendes piirkondades ja seda veelgi parandada;*
- *pakub **uue Euroopa Bauhausi rahastu** ja **maailmamere ning rannikualade ja saarte kogukondade teemalise uue Euroopa Bauhausi labori käivitamise** kaudu võimalusi ellu viia rannikuprojekte, mille puhul on ühendatud kestlikkus, kujundamine, kultuur ja kliimakerksus.*

²⁹ Määrus (EL) 2024/1028.

³⁰ Euroopa taskukohaste eluasemete kava. COM(2025) 1025 final.

³¹ [Maailmapärandi keskus – Maailmapärandi merendusprogramm](#).

3. Strateegia elluviimine

3.1. Rahastamine

Sinimajanduse juurdepääs rahastamisele suureneb pidevalt. **Platvormi BlueInvest** kaudu toetab komisjon idufirmasid ja VKEsid innovaatiliste ookeanitehnoloogialahenduste ja ookeaniteenuste arendamisel ja laiendamisel, sealhulgas rannikualadel, pakkudes tuge juhendamisel, investorite vahendamisel ja rahaliste vahendite kogumisel. Sinimajandusse investeerimise vahendiga, mida toetavad EMKVF ja InvestEU ning mida rakendab Euroopa Investeerimisfond (EIF), soovitakse kaasata 2028. aastaks kuni miljard eurot omakapitaliinvesteeringuid. Peale selle on **oluline roll ka Euroopa Investeerimispingal (EIP)**, kes keskmiselt investeerib aastas sinimajanduse ja rannikualade kaitse projektidesse ligikaudu 2,6 miljardit eurot.

Tänu tihedamale koostööle ja koostoimele riiklike tugipankade ja muude mitmepoolsete finantsasutustega on võimalik veelgi rohkem aidata rannikualade ettevõtjatel ja kogukondadel pääseda juurde rahastamisele, tehnilise nõustamise teenustele ja suutlikkuse suurendamise toetusele. Ka **ELi taksonoomiamäärus**³² aitab suunata investeeringuid ettevõtmistesse, mis aitavad kaasa vee- ja mereressursside kestlikule kasutamisele ja kaitsele. Lisaks on õigusloomekavad kesksel kohal, et kaasata erakapitali³³. Õigusloomekavad võivad soodustada investeeringuid, võimaldades vähendada pikaajaliste omakapitalinvesteeringute kulusid ning tunnustada kapitalinõuetes ELi või riiklike tagatiste mõju riski vähendamisel.

ELi **ühetegevuspoliitika, ühine põllumajanduspoliitika ja merenduspoliitika** toetavad ka edaspidi rannikualade kestlikku arengut ning neid täiendavad suutlikkuse suurendamise algatused, nagu TAIEX-REGIO Peer2Peer³⁴ ja kohalike algatusrühmade jaoks mõeldud FAMENET.

Kui vaadata tulevikku, siis kavandatav mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2028–2034 pakub liikmesriikidele ja piirkondadele uusi võimalusi rannikukogukondade tugevdamiseks. Liikmesriike innustatakse **viima oma riiklikud ja piirkondlikud partnerluskavad kooskõlla käesoleva strateegia eesmärkidega** ning toetama partnerluses piirkondade ja kohalike omavalitsustega kohalikele vajadustele kohandatud kohapõhiseid lahendusi. Kavandatavast **Euroopa Konkurentsivõime Fondist**³⁵ võiks toetada ka investeeringuid ja innovatsiooni kestliku sinimajanduse sektorites.

Programmi „Euroopa horisont“ alla kuuluva **kestliku sinimajanduse partnerluse**³⁶ raames rahastab komisjon 2027. aastaks üle 450 miljoni euroga enam kui 43 teadus- ja innovatsiooniprojekti, millega toetatakse kliimanetraalset, kestlikku ja konkurentsivõimelist sinimajandust, sealhulgas annab sihtotstarbelist toetust vastupanuvõimelistele rannikukogukondadele ja -ettevõtjatele. 2026. aasta lõpuks kaasatakse kohalikud ja rannikukogukonnad ka tehnilise toe projektikonkurssi, et **maailmamere ja veekogude missiooni**³⁷ raames aidata neil koostada üleminekukavasid, nii et projektid ja investeeringud kajastaksid kohalikke vajadusi.

3.2. Juhtimine

³² Määrus (EL) 2020/852.

³³ [C\(2025\) 2731 final](#).

³⁴ [Inforegio – TAIEX-REGIO Peer2Peer](#)

³⁵ COM(2025) 555 final.

³⁶ [Kestliku sinimajanduse partnerlus](#).

³⁷ [Programmi „Euroopa horisont“ 2026.–2027. aasta tööprogramm](#).

Rannikukogukondade tulemuslik toetamine sõltub tugevast **mitmetasandilisest valitsemisest** ning tihedast koostööst kohalike, piirkondlike, riiklike ja ELi ametiasutuste vahel. Selleks et võtta arvesse kohalikke vajadusi ja aidata saavutada ELi prioriteete, on oluline kaasata kohaliku tasandi ja piirkondade osalejad poliitika sisulisse kujundamisse ja rakendamisse.

EL on loonud territoriaalse koostöö struktuurid ja dialoogiplatvormid, mis ühendavad rannikukogukondi piirkondade ja riikide ametiasutuste, sadamate, tööstussektori, akadeemiliste ringkondade ja kodanikuühiskonnaga, kasutades näiteks **ELi merevesikonna strateegiaid ja ELi makropiirkondlikke strateegiaid**. Need raamistikud loovad ELi prioriteetidele vastavaid nn kohapõhiseid lahendusi, mis suurendavad keskkonnasäästlikkust, mitmekesisust majandust ja tugevdavad piirkonna väärtusahelaid.

2027. aastaks töötavad komisjon ja Atlandi ookeani äärsed liikmesriigid Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia ajakohastamise kallal, mis hõlmab Atlandi ookeani piirkonda käsitleva uue makropiirkondliku raamistiku võimalikku väljatöötamist. Samal ajal töötab komisjon koos Vahemere Liidu ja Vahemere idaosa partneritega välja mere vesikonna uue strateegia, et toetada kestlikku ja konkurentsivõimelist sinimajandust selles piirkonnas.

Sellised algatused nagu **Euroopa merenduspäev**, sealhulgas iga-aastane kohalike ürituste kampaania „**Euroopa merenduspäev minu riigis**“, aitavad tutvustada kohalikele kogukondadele ELi võimalusi ja poliitikat. **Euroopa merenduspäeva sinilinnade võrgustik** tugevdab koostööd Euroopa ranniku- ja sadamalinnade vahel, et edendada kestlikku merenduspoliitikat, innovatsiooni ja heas seisundis merekeskkonda.

Samal ajal esineb endiselt märkimisväärsed vajakajäämised rannikukogukondi käsitlevate sotsiaal-majanduslike ja keskkonnaandmete kogumisel kohalikul tasandil. Kasutades olemasolevaid ühtlustatud statistilisi määratlusi, liigitusi ja andmekogumisraamistikke, püüab Eurostat koos teiste komisjoni talitustega need vajakajäämised kõrvaldada, et aidata kohalikel omavalitsustel ja sidusrühmadel meetmeid paremini suunata, investeringuid prioriseerida ja vastupanuvõimet tugevdada.

Juhtmeetmed – komisjon teeb järgmist:

- *ajakohastab Atlandi ookeani merestrateegiat³⁸ koos Atlandi ookeani äärsete liikmesriikidega, sealhulgas kaalub uue Atlandi makropiirkondliku raamistiku koostamist, ning esitab koos Vahemere Liidu ja Vahemere idaosa partneritega Vahemere idaosa merepiirkonda käsitleva uue strateegia, et toetada kestlikku ja konkurentsivõimelist sinimajandust.*

4. Kokkuvõte

ELi rannikukogukonnad on ELi majandusliku jõukuse, kliimakerksuse ja kultuuripärandi seisukohast keskse tähtsusega. Jõukaid, vastupanuvõimelisi ja elamisväärsed rannikukogukondi käsitlevas komisjoni strateegias on esitatud peamised võimalused nende piirkondade **tugevdamiseks** ja nende **pikaajalise arengu** toetamiseks. Strateegia keskmes on **inimesed** ja sellega luuakse **sidus raamistik asjakohaste ELi poliitikavaldkondade paremaks ühendamiseks**. Ühtlasi tagatakse koostoime olemasolevate algatustega, eelkõige ELi saarte strateegiaga ja ELi äärepoolseimate piirkondade strateegiaga.

Komisjon teeb liikmesriikidega koostööd, et viia tulevane poliitika ja rahastamisvahendid kooskõlla rannikukogukondade konkreetsete vajadustega ja et neid tõhusalt rakendada. Selleks

et alustada mõlema strateegia rakendamist, kutsub komisjon koos nõukogu eesistujariigiga **26. juunil 2026** kokku **saarte ja rannikualade kogukondade teemalise kõrgetasemelise konverentsi**.

Üldist edasiminekut hinnatakse läbipaistvalt ja korrapäraselt **maailmamerepakti tulemustabeli ja maailmamerepakti olukorda käsitleva aruande** kaudu.